

Hållbara Simrishamn 2023

Hållbarhetsrapport

Simrishamn på Österlen

Innehåll

Simrishamns kommuns hållbarhetsarbete 2023	2
Inledning	2
Hållbar utveckling	3
Hållbar utveckling i Simrishamns kommun	4
Simrishamn utsågs till Sveriges miljöbästa landsbygdskommun 2023	6
Ekologisk och miljömässig hållbarhet	7
Social hållbarhet	11
Ekonomisk hållbarhet	13
Reportage från vår vardag	15
Stora och små aktiviteter genomförda under året i kommunens verksamheter i de tre dimensionerna .	18
Bilaga: AGENDA 2030 - Globala målen för hållbar utveckling	22

Simrishamns kommuns hållbarhetsarbete 2023

Inledning

År 2023 är första året som vi i Simrishamns kommun arbetat med våra fokusområden i hållbarhetspolicyn som en del i vår styrmodell. Vill man veta precis vad som gjorts så rekommenderas årets årsredovisning som visar på en rad aktiviteter som genomförts i nämnderna kopplat till hållbarhetspolicyn och de områden som kommunfullmäktige pekat ut som 2023 års kommunfullmäktigemål. I bilagorna från nämnderna finns också fördjupad information kopplat till nämndernas arbete.

HÅLLBARA SIMRISHAMN som du nu håller i din hand är en mer lättläst version av vår hållbarhetsrapportering som på ett enkelt sätt ska beskriva vår modell, hur vi arbetar och vad vi gjort. Vi har också tagit med en del nyckeltal kopplat till Agenda 2030 som gör att vi kan följa utvecklingen i vår kommun även på detta sätt.

Jag vill önska er trevlig läsning

Kommundirektör Diana Olsson

Tillsammans gör vi skillnad

Vi delar alla samma planet, och de förändringar vi gör på en plats kan påverka andra människor långt därifrån. Man kan säga att vårt beteende sätter sina spår, som ett fotavtryck som blir kvar ett bra tag. Därför kan var och en av oss, genom det vi gör och det vi väljer hjälpa till att göra avtrycket mindre och bekämpa klimatförändringarna

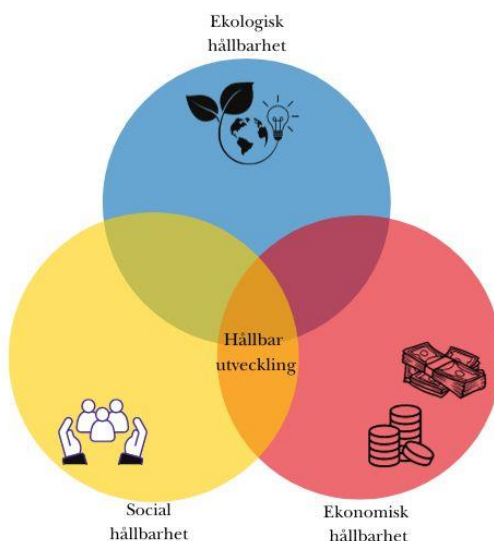
"Klimatförändringar är ett av de största hoten som mänskligheten står inför idag. Det är inte ett problem vi kan vänta med och ta tag i när vi får tid eller råd. Vi har alla en plikt att hjälpa till, så att inte klimatet blir ännu värre. Det är det vi gör nu som avgör hur vår värld kommer att se ut om 10, 20 eller 50 år. Och det kommer att behövas stora insatser från oss alla: privatpersoner, regeringar, företag, skolor och andra organisationer. Vi måste alla jobba tillsammans för ett bättre klimat och en bättre framtid."

Miguel Arias Cañete, EU:s kommissionär för klimatåtgärder och energi

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov

En hållbar utveckling bygger på tre dimensioner: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet handlar om jordens ekosystem och att långsiktigt behålla dess önskade funktioner, till exempel produktion av mat och energi, tillhandahållande av rent vatten, klimatreglering och rekreation. Ekologisk hållbarhet brukar beskrivas som att den sätter ramarna eller ligger till grund för de två andra hållbarhetskomponenterna; social och ekonomisk hållbarhet.

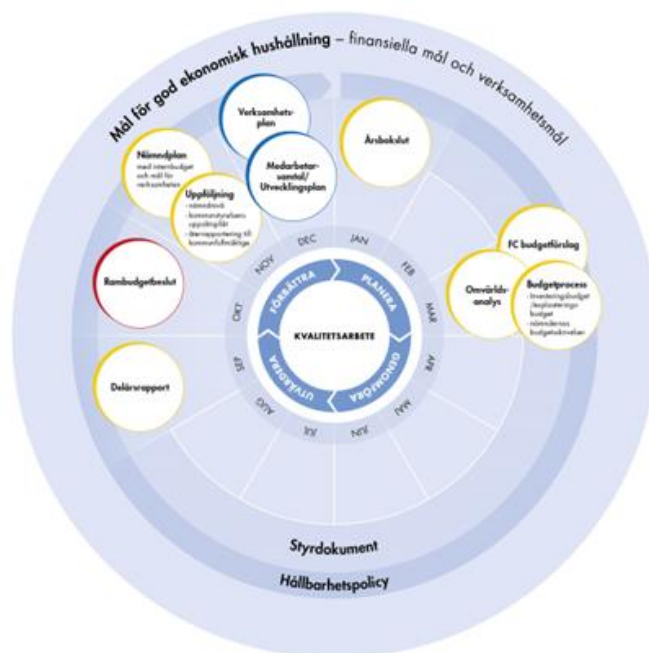
Social hållbarhet handlar om mänskliga rättigheter, rättvisa, jämlikhet, jämställdhet, folkhälsa, trygghet, delaktighet samt alla människors rätt att inkluderas i samhället, oavsett kön, ålder, social status, funktion, etnicitet eller religion. Social hållbarhet är ett paraplybegrepp som handlar om en fördelning av livsvillkor som bidrar till den sammanvägda graden av välbefinnande i samhället.

Ekonomisk hållbarhet kretsar kring de långsiktiga ekonomiska aspekterna och drivkrafterna. Här handlar det både om att säkerställa att det ekonomiska systemet och tillväxten inte står i vägen för ekologisk och social hållbarhet, och om att hitta nya, rättvisa och resurseffektiva affärsmodeller.

Hållbar utveckling i Simrishamns kommun

Kommunfullmäktige antog den 26 april 2021 en ny styrmodell för Simrishamns kommun att gälla från och med 2023.

För att få in hållbarhetspolicyn i den beslutade styrmodellen beslutade kommunfullmäktige den 29 november 2022 att hållbarhetspolicyn utgör det styrdokument som övergripande styr kommunens arbete.

Simrishamns kommuns styrmodell. Hållbarhetspolicyn för Simrishamns kommun är det övergripande styrdokument vilken gäller i hela kommunkoncernen.

Hållbarhetspolicyn för Simrishamns kommun för perioden 2021–2030 pekar ut viljeinriktningar och prioriteringar för hela kommunkoncernen avseende arbetet för en hållbar utveckling. Policyn innehåller 17 fokusområden med strategiska ställningstaganden för att lokalt bidra till att FN:s Agenda 2030 samt de nationella miljö kvalitetsmålen och de nationella folkhälsopolitiska målen ska kunna nås.

De 17 fokusområden 2023 tar ett samlat grepp utifrån från hållbarhet i sin helhet:

- 1 Hållbarhet i arbetsmarknad och näringsliv
- 2 Hållbara offentliga inköp
- 3 Kunskap, livslångt lärande och utbildning
- 4 Hav och marina resurser
- 5 Hållbar transportinfrastruktur och resande
- 6 Vattenkloka samhällen
- 7 Jämlikhet och jämställdhet
- 8 Hållbart samhällsbyggande
- 9 Klimatanpassning
- 10 Hälsa och välbefinnande
- 11 Trygghet och samhällsgemenskap
- 12 Biologisk mångfald och ekosystem
- 13 Hållbar kultur, friluftsliv och turism
- 14 Minskad klimatpåverkan
- 15 Resilient samhälle och god beredskap
- 16 Cirkulär ekonomi, hållbar produktion och konsumtion
- 17 Partnerskap och samverkan

Hållbarhetspolicyn ska fungera som ett stöd i arbetet med hållbarhet för hela kommunen. Samtliga nämnder ska, utifrån de strategiska ställningstagandena, ta fram mål för sin verksamhet. Arbetet med policyn ska årligen återrapporteras till kommunfullmäktige.

För att tydliggöra vad en hållbar Simrishamns kommun innebär, har fem målbilder formulerats. Varje målbild täcker in fler än ett fokusområde, har relevans för alla och förutsätter samverkan. Målbilderna ska genom sin enkelhet främja omställningen genom att våra tankesätt och beteenden leder till en hållbar Simrishamns kommun. De uppmanar till hur vi ska agera, leva och arbeta på ett hållbart sätt. Detta kräver också att beslut, vägval och prioriteringar tar samma riktning.

För att tydliggöra vad en hållbar Simrishamns kommun innebär har fem målbilder formulerats. Varje målbild täcker in fler än ett fokusområde, har relevans för alla och förutsätter samverkan.

- Grönt och hälsosamt
- Klimat- och miljösmart
- Tryggt och tillitsfullt
- Rättvist och ansvarstagande
- Växande och inkluderande

Under 2023 arbetade en politisk beredning med att ta fram en ny hållbarhetspolicy att gälla för perioden 2025–2035 och den 26 februari 2024 antog kommunfullmäktige denna nya hållbarhetspolicy.

För 2023 och 2024 har kommunfullmäktige beslutat att starta följande fokusområden:

- 3 Kunskap, livslångt lärande och utbildning
- 6 Vattenkloka samhällen
- 9 Klimatanpassning
- 14 Minskad klimatpåverkan.

Varje nämnd tar fram mål som kopplar till de fokusområden i hållbarhetspolicyn som kommunfullmäktige pekat ut.

Nämndplanen beslutas av nämnden och ska innehålla följande delar:

- Nämndens uppdrag enligt reglemente samt eventuella uppdrag från rambudgetbeslut
- Nämndens internbudget för innevarande år
- Nämndens mål (ställningstagande från hållbarhetspolicyn samt eventuellt egna mål kopplat till hållbarhetspolicyn eller andra styrande dokument)

Därefter tar förvaltningen fram en verksamhetsplan som beslutas av förvaltningschef och ska innehålla följande delar:

- Förvaltningens uppdrag kopplat till nämndens reglemente och eventuella uppdrag från rambudgetbeslut
- Eventuell internbudget specificerad för respektive avdelning/enhet
- Aktiviteter kopplade till nämndens mål
- Plan för uppföljning av aktiviteter och nämndmål

I årsredovisningen för 2023 återrapporteras arbetet med de fyra fokusområdena för första gången.

Simrishamn utsågs till Sveriges miljöbästa landsbygdskommun 2023

Ett medvetet, strukturerat arbete med samsyn på hållbarhetsfrågorna har gett framgång även på prispallen för Simrishamns kommun och hållbarhetsarbetet.

När tidningen Aktuell Hållbarhet delade ut pris till ”Sveriges miljöbästa kommun 2023” på konferensen ”Hållbar kommun” i Stockholm den tredje oktober, vann Simrishamns kommun klassen ”landsbygdskommun”.

Kommunrankningen ”Sveriges miljöbästa kommun” genomförs varje år och syftet är att mäta kommunernas ambition och aktivitet på miljöområdet.

– Simrishamns kommuns miljöarbete imponerar. Bland annat den hållbarhetspolicy som styr arbetet, sade Ylva Bergman, chefredaktör för Aktuell Hållbarhet i samband med prisutdelningen.

Jeanette Ovesson (M), kommunstyrelsens ordförande:

– Det är jätteroligt att vi blir uppmärksammade för vårt medvetna arbete. Det finns ett gemensamt driv i kommunen, hos invånare, politiker och medarbetare. När det gäller hållbarhet finns inte politisk oenighet om målen och att frågorna ska prioriteras. Däremot kan det finnas olika åsikter om vilka åtgärder och insatser som ger mest nytta.

Jeanette Ovesson (M) och samhällsbyggnadschef Åsa Simonsson vid prisutdelningen.

Bakom framgången finns den styrmodell som infördes 2020, som, i kombination med en hållbarhetspolicy som utgår från FN:s globala miljömål, styr arbetet med till exempel budget. När budgetprocessen är klar, får varje nämnd prioritera i sina verksamheter för att nå målen i hållbarhetspolicyn.

En annan konkret åtgärd som låg bakom vinsten är återställandet av våtmarker: Att anlägga våtmarker är en av de mest effektiva miljöåtgärder som går att genomföra i ett intensivt, rationellt jordbrukslandskap, med många synergieffekter i olika hållbarhetsproblem. De är otroligt viktiga för den biologiska mångfalden, fungerar som översvämningsskydd och bidrar till bevarad grundvattennivå. Samtidigt minskar de övergödningen av Östersjön och är fantastiska rekreationsområden.

Simrishamns kommun har under lång tid involverat de som bor, lever och verkar i kommunen i miljöarbetet. Förutom att Simrishamns kommun var tidig med att inrätta en naturskola, delades vårt hållbarhetspris (då döpt till miljöpris) ut första gången redan 2009. Pristagarna under åren har gemensamt visat hög uppfinningsrikedom, med projekt som legat i framkant, allt från att skörda regnvatten till att skapa stora solcellsanläggningar, två exempel som idag är vardag i ett klimatmedvetet samhälle.

Ett annat exempel är att kommunen arbetar aktivt med havs- och vattenfrågor för att bidra till en bättre miljö i Östersjön. 2010 etablerades Marint centrum som en mötesplats med fokus på hav, vatten och kustbygd. Det internationella projekt man där ledde för att ta hand om så kallade ”spökgarn” till havs vann Baltic Sea Clean Maritime Award i Berlin häromåret. Andra områden Marint centrum driver projekt inom är bland annat avancerad vattenrening, mikroplast, konstgjorda torskrev, ofta tillsammans med partners som exempelvis Lunds universitet.

Ekologisk och miljömässig hållbarhet

Ekologisk hållbarhet innefattar allt som har med jordens ekosystem att göra. Detta innefattar bland annat klimatsystemens stabilitet, luft-, land- och vattenkvalitet, landanvändning och jorderosion, biodiversitet (mångfald av både arter och habitat), och ekosystemtjänster (till exempel: pollinering och fotosyntes).

Att återskapa våtmarker i Simrishamns kommun utgör en effektiv metod för att lösa flera hållbarhetsmål samtidigt.

Östersjön är ett unikt hav. Det är världens största brackvattenssystem. Det är ett mycket ungt hav, som slutligen formades av den tillbakadragande inlandsisen efter den senaste istiden. Den fysiska miljön har växlat fram och tillbaka mellan mer marina och mer limniska förhållanden för att slutligen nå sitt nuvarande tillstånd och utseende för endast cirka 3000 år sedan.

I dagens hav minskar salthalten gradvis från övervägande marina halter (30 promille) i den västra delen, Skagerrak, när vattnet rinner in via Öresund och de danska sunden, genom Egentliga Östersjön, och hela vägen upp till norra spetsen av Bottenviken där limnisk koncentration råder (3 promille). Den biologiska mångfalden gör också en djupdykning längs samma resa; från 1500 arter till mindre än 50 arter i norr.

Eftersom det inte finns några brackvattensarter som hunnit utvecklas i det unga havet, är alla invånare antingen saltvattensarter eller

sötvattensdion, som agerar som opportunisterna och begränsas av sina fysiologiska modeller. På så sätt skapas ett kontinuum av skiftande miljöer längs kusterna när det gäller artsammansättning och förekomster, samt anpassade ekotyper av arter som ofta lever i marginalen för vad deras fysiologi tillåter, vilket gör dem benägna att vara mer känsliga än i moderpopulationens ekosystem.

Eftersom sammansättningen av fauna- och florasamhällena följaktligen skiftar längs salthaltgradienten och artantalet totalt minskar, gör det relativt modesta antalet arter ekosystemen sårbara, eftersom varje ekologisk nisch upptas av endast ett fåtal arter och det ofta inte finns några ersättningsarter som kan träda in om en art minskar eller försvinner helt.

Allt detta sammantaget ger en mycket sårbar miljö och en känslig balans i ekosystemet till att börja med.

Östersjön har dessutom en begränsad vattenvolym, med ett medeldjup av 56 meter i havet, jämfört med till exempel Atlantens medeldjup på nästan 4000 meter. Vattenombytet är långsamt och det tar 30 år för vatten som kommer in via inloppen i sydväst att slutföra resan i en moturs ström runt havet, vilket gör att föroreningar och alla typer av restprodukter av olika typ och ursprung stannar kvar i havet under lång tid och även sprids enkelt runt havet.

Utöver detta omges havet av nio kustnationer och inom dess avrinningsområde finns ytterligare fem nationer. Avrinningsområdet,

som täcker en yta som är mer än fyra gånger större än själva havets yta, bebos av cirka 100 miljoner människor, vars resultat av deras aktiviteter slutligen når och påverkar havet.

Dessutom utgör havet på ytan en av de mest trafikerade vattenvägarna i världen, vilken används av internationell sjöfart längs havssträckan och korsas på tvärs av regionala roro-färjor, vilket tillsammans ytterligare förorenar havet.

Den vattenvolym i det grunda havet med stort avrinningsområde, som får ta emot resultaten av 100 miljoner invånares olika aktiviteter, är alltså relativt sett liten. Det innebär att Östersjön tar emot hundratals gånger större mängder föroreningar per volym vatten än medelvärdena för världshaven som helhet. Alla dessa egenskaper tillsammans verkar för att göra havet särskilt känsligt för negativ miljöpåverkan från antropogena aktiviteter (alltså sådana som kan härledas ur mänskliga aktiviteter, i motsats till fenomen som ägt eller äger rum i ett naturligt, av människan icke påverkat, tillstånd), till den grad att den ekologiska balansen nu är störd och hotad i grunden.

Ett av de stora problemen för Östersjön är de olika skadliga effekterna av övergödningen. Resultatet av övergödningen är enorma blomningar på havsytan av bitvis giftiga blågröna alger i en primärproduktion och fintrådiga alger i en sekundär dito, vilka draperar och kväver botten och utarmar miljöerna på syre, lämnar döda ekosystem och stör fisksamhällenas näringsväv. Döda havsbottnar, som tillsammans utgör ytor lika stora som Nederländernas yta, täcker havets botten. Effekterna på fiskbestånden påverkar direkt, och indirekt på grund av den begränsade födotillgången, negativt balansen i ekosystemet som riskerar gå mot ett nytt jämviktsförhållande i ett ekosystemskifte med omfattande konsekvenser för människans möjlighet att tillgodogöra sig ekosystemtjänster ur havet.

Vad orsakar då denna situation? Och hur kan man motverka övergödningens processen?

Sverige drabbades av svält i slutet av 1860-talet. Ett par år i följd med missväxt och nationen kunde inte längre föda sina invånare. En stor del av befolkningen (20 %) emigrerade under de

kommande decennierna, främst till Amerika, till följd av hungersnöden. Detta var naturligtvis svåra och desperata tider för landet. Utmaningar som inte är okända för många nationer på andra platser i världen, som idag står inför vår gårdags situation.

I den situation som uppstod fanns det ett stort behov av mer odlingsbar mark för att föda befolkningen och bli självförsörjande på livsmedel. Men det fanns ett problem. Det fanns inte längre någon odlingsbar mark att odla på som inte redan var i bruk. Cirka 70 % av Sveriges yta är täckt av den sura och näringsfattiga jordmånen podsol, som är mindre lämpad för jordbruk.

I Skåne finns däremot jordar som lämpar sig väl för jordbruk. Här dominerar en mer alkalisk brunjord, som på många ställen överlagras postglaciala leror, vilka i sin tur draperar kalkstensberggrunden. De mest gynnsamma områdena består av flacka låglandsslätter nära erosionsbasen, vilket skapar värdefulla jordar av de högsta klasserna i landet och förhållanden som är exceptionellt lämpade för jordbruk. De skånska jordbruksmarkerna utgör Sveriges kornbod och kompenserar för vidsträckta arealer som är mindre lämpliga för jordbruk i övriga delar av landet.

Problemet med att utnyttja mer åkermark var att landskapet innehöll mycket våtmarker som förhindrade jordbruket. Dränering av landskapet med diken var därför nödvändig för att skapa mer odlingsbar jordbruksmark i syfte att föda en växande befolkning. Dräneringen gjordes särskilt där de bästa jordarna fanns: i det mycket blöta Skåne. Detta krävde sin tids högsta ingenjörskonst och förmögenheter investerades i stora projekt som omformade hela landskapet. Under 1800- och 1900-talen sänktes mängder av sjöar och myrar dikades ut eller fylldes igen för att skapa mer jordbruksmark.

Dräneringen med diken var effektiv, men skapade istället konstgjorda raka vattenvägar till havet för vattnet att ta med sitt innehåll av höga koncentrationer av näringsämnen från de tillsatta konstgödningsämnena, vilket påverkade havsmiljön på ett skadligt sätt och i en förödande grad.

Den biologiska mångfalden drabbades också hårt av att våtmarkerna minskade.

Våtmark Tommarp. Fotograf: Rebecka Hagerfors

Numera har Sverige ett mycket rationellt, effektivt och modernt jordbruk med höga skördar och en överskottsproduktion, men nu är situationen istället en utarmning av och brist på våtmarker med nedgång i biologisk mångfald som följd.

Antalet våtmarker i Sverige har minskat dramatiskt under 150 år. I slättlandskapet är 90 % av de tidigare våtmarkerna borta. Och avrinningen av näringsämnen är enorm. Det övergödda överskottsvattnet från jordbruksmarkerna når havet för snabbt för att atmosfären eller vattenväxterna ska hinna reducera och binda i sediment. Stora mängder näringsämnen når alltså havet som slutmottagare, för dess redan stressade och sårbara ekosystem att ta hand om.

Desperata tider krävde desperata lösningar. Men lösningarna på ett problem, som visserligen var avgörande att lösa på den tiden, skapade också hållbarhetsproblem för århundraden framåt vi idag får brottas med att lösa.

Naturligtvis är Sverige inte ensamt ansvarigt för övergödningssituationen i Östersjön – och gödningsmedel eller jordbrukssektorn i sig är inte den ensamma orsaken – men de andra länderna runt havet har liknande historia och tillsammans är jordbrukssektorn en stor, bidragande orsak till övergödningen, vilket gör det till ett svårt problem att lösa eftersom jordbruket och självförsörjningen av livsmedel fortfarande är viktig att bibehålla.

Övergödningssituationen och dess orsaker har varit kända i mer än 50 år, men är fortfarande svår att lösa, både i de olika länderna på egen hand och tillsammans i det

internationella samarbetet. Problemet och alla lösningar spänner över många olika politiska sektorer och lösningarna krävs ofta på land, inte i själva havet där problemet tar sig uttryck.

Våtmarksskapande på land är den enskilt största bidragande åtgärden för att motverka övergödning i havet. Men det är ingen snabb och enkel lösning. Nu handlar det om att återskapa de våtmarker vi gjorde oss av med och det kräver återigen sofistikerad teknik i vår tid och enorma investeringar för att återskapa funktionerna i ett sedan länge försvunnet landskap av våtmarksekosystem. Det tog lång tid att skapa problemet och kommer att ta lång tid att lösa det.

En av de främsta anledningarna till att återskapa landskapet genom att anlägga nya och rekonstruera gamla våtmarker är övergödningssituationen i havet. Att skapa fällor för att binda näringen och förhindra att den når havet. Men åtgärderna går också att anpassa så de samtidigt löser en hel del andra hållbarhetsproblem, vilket kan uppnås genom att bara justera våtmarksanläggandet något och göra dem multifunktionella.

Våtmarker bidrar med en mängd olika ekosystemtjänster. De kan som sagt fungera som fällor för näringsämnen men också som kolsänkor för att motverka klimatproblemet, bidra till grundvattenbildning och ge stabilare vattenflöden i vattendragen och därmed dämpa effekterna av klimatförändringarna. En del våtmarker kan fungera som barnkammare för uppväxande fisk och viktiga livsmiljöer för många sällsynta fåglar, groddjur och olika insekter i det öppna landskapet och därmed öka den biologiska mångfalden. Nära 600 rödlistade djur- och växtarter i Sverige, cirka 10 % av alla rödlistade arter, är beroende av våtmarker som livsmiljö.

Våtmarker är också väldigt viktiga under torrperioder då djuren här kan hitta vatten och föda. De är också attraktiva rekreativområden att besöka; med aktiviteter som exempelvis fågelskådning, fiske, naturutflykter eller bad, och skridskoåkning under vintersäsongen. Vatten attraherar helt enkelt människan och ger ett välmående.

Fotograf: Jessica Björklund

Simrishamns kommun har arbetat med att återskapa våtmarker i mer än ett decennium, men det var runt år 2019 som arbetet tog rejäl fart efter det att kommunen beviljats medel från Länsstyrelsen Skåne, vilket gjorde det möjligt att anställa en åtgärdssamordnare för arbetet. Åtgärdssamordnaren planerar och projekterar våtmarkerna under processens gång. Goda relationer med och förtroende från markägarna är avgörande för att lyckas i arbetet – kommunen är mycket stolt över de relationer och samarbeten som etablerats med de lokala markägarna. Det är tack vare dem som det har varit möjligt att komma så här långt.

Insatserna finansieras dels av kommunen, dels genom nationell finansiering via Naturvårdsverkets program LONA (Lokala naturvårdssatsningen) och LOVA (Lokala vattenvårdsprojekt), som utvärderas, tilldelas och beviljas av länsstyrelsen.

Arbetet med att anlägga våtmarker är också en del av ett bredare lokalt samarbete, så kallade vattenråd, som bildas kring olika vattendrag och samlar intressenter kring vattendraget i form av framför allt de olika kommunerna, länsstyrelsen, markägare, lantbrukare, företag med flera inom avrinningsområdet till vattendraget.

Våtmarksarbete pågår i Österlens vattenråd och i Nybroån, Kabusa och Tygeåns vattenråd. En betydande del av detta gemensamma arbete går ut på att ta ett gränsöverskridande ansvar, oavsett administrativ uppdelning, för det vatten som når havet, med några av intressenterna långt bort från själva havet men som ändå påverkar det, och därmed tar ansvar för sin del.

Arbetsprocessen brukar vara att en kontakt med en privat markägare etableras av våtmarkssamordnaren, inte sällan på markägarnas initiativ på grund av att de redan är positiva till att anlägga våtmarker på sina marker. Ett besök på plats görs för att diskutera deras behov och möjligheter på de aktuella platserna för att ge en uppskattning av vad som är rimligt och lämpligt. Detta är ett samspel mellan markägaren, kommunen, länsstyrelsen och en våtmarkskonsult som ansvarar för uppdraget att anlägga våtmarken, och andra eventuella intressenter på den aktuella platsen. Ibland har kommunen lämpliga områden inom sina egna marker och kan därmed anlägga våtmarker även där. Utformandet och funktionaliteten av den aktuella våtmarken fastställs och den juridiska tillståndsprocessen startar. Tillståndsprocessen kan ta ganska lång tid när det gäller vattenfrågor, men många parallella processer behandlas samtidigt så det finns hela tiden våtmarker som anläggs kontinuerligt.

För närvarande har 13 våtmarker anlagts, vilket tillsammans ger en areal på cirka 13 hektar, och många fler håller på att färdigställas.

Våtmarkerna fångar i snitt upp 500 ton kväve och 50 ton fosfor per hektar och år. Så när väl ett antal våtmarker står färdiga och arbetar blir det omfattande näringsreduktion från det vatten som annars obehandlat nått havet, varje år, år efter år.

Det mest lovande med att återskapa våtmarkerna är att varje krona som investeras i dem går tillbaka till det lokala samhället, i form av såväl effekterna på havets kustvatten som på land, och uppfyller flera olika hållbarhetsmål. Denna typ av multifunktionella åtgärder är framtidens lösningar, där många problem löses av en helhetsåtgärd och utan att i sin tur skapa nya problem för oss att uppleva under kommande decennier och för kommande generationer att försöka lösa.

Budskapet är att utforma helhetslösningar på ett sätt så att de tar itu med många ytterligare hållbarhetsfrågor samtidigt som de löser det huvudsakliga problemet, och att de inte skapar framtida nya problem genom den valda lösningen. Att få kostnadseffektiva smarta lösningar som löser många frågeställningar och

där synergier är stora. Skapa hållbarhetsbalans i lösningarna.

Vi bör alltid vara ödmjuka inför det faktum att vår resa från fattigdom och svält till en av de mest moderna och välmående regionerna i världen är ganska kort. Det var bara 150 år sedan vi upplevde hungersnöd och misär i landet. Men det visar att en sådan resa är fullt möjlig och att den gjordes relativt snabbt när de rätta omständigheterna tillskapades. Redan på 1950-talet blomstrade Sverige, knappt 80 år efter svälten och den därav följande massutvandringen.

Texten har ingått som Simrishamns kommuns artikelbidrag till den rapport med urval av ett antal utvalda kommuner om hur de nordiska länderna lever upp till FN:s globala mål som Nordregio på Nordiska ministerrådets uppdrag kommer att redovisa på High-Level Political Forum for SDG i FN, New York i juli 2024.

- Andra kan göra samma eller liknande resor, men förhoppningsvis utan att skapa framtida problem på grund av dagens lösningar. Genom att dela och lära av varandras framgångar samt, och kanske ännu viktigare: misstag, kan vi tillsammans arbeta för en hållbar global miljö för oss alla, säger hållbarhetsstrateg Mattias Müller.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle berör bland annat hälsa, trygghet, utbildning och jämställdhet. Det ska vara inkluderande och demokratiskt idag och också ta hänsyn till kommande generationer. Social hållbarhet skapar förutsättningar för välmående hos varje individ. Att ge alla människor möjlighet att nå sina drömmar och mål och uppnå sin fulla potential.

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Fokus inom social hållbarhet: psykisk hälsa och suicidprevention

Psykisk ohälsa är något de flesta kommer i kontakt med genom livet, antingen att man själv upplever någon form av psykisk ohälsa eller genom att någon närstående gör det. Det är ett väldigt brett spann med många olika typer av symtom och diagnoser som ingår och som påverkar vardagen på väldigt olika sätt. För att få rätt behandling behöver en diagnos inte påverka vardagen i större utsträckning, medan vissa psykiska besvär kan påverka vardagen väldigt mycket även om det är relativt kortvarigt.

Psykisk ohälsa kan handla om allt från tillfälliga besvär av oro, nedstämdhet eller sömnbesvär till svårare psykiska sjukdomar som ångest eller depression. Det som kännetecknar psykisk ohälsa är att den påverkar välbefinnandet och hur man fungerar i vardagen

Den psykiska hälsan påverkas av många saker. Den påverkas av ärftlig sårbarhet, vad vi gör, hur vi lever och vad vi är med om, men också av de rättigheter, möjligheter eller begränsningar som samhället och vår omgivning ger oss.

Simrishamns kommun samverkar med de andra kommunerna i sydöstra Skåne samt med Region Skåne och Capiö kring psykisk hälsa genom exempelvis samverkansgrupper, gemensamma aktiviteter och utbildningar samt utvecklingsarbete. Samverkan utgår ifrån den årliga nationella överenskommelsen för psykisk hälsa mellan SKR, Sveriges kommuner och regioner, och staten.

Under 2023 har det fastställts en rutin för suicidprevention som är kommunens verktyg kopplat till det nationella och regionala suicidpreventiva arbetet. Rutinen inkluderar utbildningar och åtgärder kopplat till utbildningar, samt kommunikation internt och externt. I september uppmärksammades suicidpreventiva dagen i Simrishamn med en heldag utanför en butik i tätorten. Syftet med val av plats var att träffa våra medborgare på en neutral plats i vardagen då insatser för att minska stigmatiseringen kring psykisk ohälsa är en viktig del i det suicidpreventiva arbetet. Dagen genomfördes med flera förvaltningar från Simrishamns kommun, ett privat behandlingshem samt ambulans och räddningstjänst. Stigmatisering av personer med olika typer av psykisk ohälsa har negativa

konsekvenser för samhället i stort men också för den enskilda individen. Men det går att förändra!

Bild från suicidpreventiva dagen. Fotograf: Rebecka Hagerfors

Skåneveckan för psykisk hälsa är en temavecka i oktober med fokus på vårt psykiska mående. Runt om i Skåne arrangeras prova-på-aktiviteter, föreläsningar, workshops med mera. I Simrishamns kommun fanns det flertalet aktiviteter att vara med på, öppna för alla och gratis för alla.

En stor andel av socialförvaltningens medarbetare genomgått utbildningen MHFA (Mental Health First Aid – Första hjälpen psykisk hälsa). Tanken bakom MHFA är snarlik den vid fysisk första hjälpen-utbildning: att ge kursdeltagaren sådana kunskaper som tillåter denne att rycka in och ge en första hjälp tills den drabbade fått professionell hjälp. Medarbetare som gått utbildningen berättar om hur utbildningen varit ett stort stöd för dem, i reflektionen och arbetet med den egna psykiska hälsan, i sin profession och som medmänniska.

En annan aktivitet kopplat till psykisk hälsa är YAM (Youth Awareness of Mental Health), som alla i åk 8 i den kommunala grundskolan går. Det är en hälsofrämjande och preventiv insats med syfte att förbättra den psykiska hälsan och minska självmordshandlingar bland unga och är utformad för att ge utrymme till diskussion och reflektion, ge möjlighet att utveckla färdigheter för att hantera svåra situationer och att öka kunskapen om psykisk hälsa.

I senaste folkhälsoenkäten för vuxna som genomfördes 2022 uppgav 27 % av

respondenterna i Simrishamn att de hade besvär av ensamhet och isolering, det var första gången som den frågan fanns med i enkäten. Tidigare har insatser riktade mot ofrivillig ensamhet mestadels inkluderat den äldre befolkningen, men sedan den här senaste folkhälsoundersökningen har perspektivet gällande ofrivillig ensamhet breddats till att inkludera alla, så även i Simrishamn. Aktiviteter kopplade till en ökad social gemenskap behöver således vara flera för att nå människor i olika åldrar, spritt geografiskt, intressen med mera. Under 2023 har det genomförts hälsosamtal med slumpmässigt utvalda medborgare över 80 år som ej har insats från kommunen i form av hemtjänst eller hemsjukvård i syfte att samla in tankar och åsikter kring behov och önskemål. Detta arbete fortsätter under 2024.

I Simrishamn finns familjecentralen som en viktig plats för att stärka social hållbarhet. Familjecentralen har ett hälsofrämjande perspektiv med öppna förskolan som social samlingspunkt, tidigt förebyggande och stödjande insatser, utbildningar och samverkan med exempelvis mödrahälsovård och barnavårdscentral.

Den psykiska hälsan påverkas av vilken bakgrund vi har, hur vi lever och vad vi är med om. Den påverkas av faktorer på samhällsnivå, i vår nära omgivning, och individuella faktorer. Och den kan förändras under livet. Den röda tråden i de exempel på insatser som ges ovan är att den psykiska hälsan finns som just en röd tråd i kommunens verksamheter, i samverkan regionalt och nationellt, och som en röd tråd i livet, från spädbarn till senior.

”För att få ett socialt hållbart samhälle är det viktigt att ingen lämnas eller känner sig utanför.”

Under året uppmärksammade Simrishamns kommun Skåneveckan för psykisk hälsa där biblioteket i Simrishamn var en arena för aktiviteter under veckan.

- Skåneveckan för psykisk hälsa är spännande på flera sätt då den öppnar för samverkan och skapar förutsättningar för samarbeten som sträcker sig framåt, säger Jacob Haväng.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om hur vi får samhället att fungera och hur vi, genom skattefinansiering och privata investeringar, uppnår en sund ekonomisk balans. Ekonomin är ett verktyg för att uppnå social och ekologisk hållbarhet.

”Grön tillväxt” och ”grön ekonomi” är idag nyckelbegrepp. De bygger på att återvinna och återbruka, att återanvända naturresurser på ett hållbart sätt. Helt enkelt en ekonomi som är skonsam mot vår planet, med låga utsläpp, effektiv resursanvändning och som är socialt inkluderande. Hållbar ekonomisk utveckling för offentlig verksamhet innebär därmed att åtgärder och beslut är långsiktigt samhällsekonomiskt lönsamma, utifrån både sociala och ekologiska perspektiv. Kommunen och dess medborgare, näringsliv och civilsamhälle, bidrar på olika sätt till att främja en ekonomiskt hållbar kommun.

Simrishamns kommun arbetar inom flera områden för att garantera ekonomisk hållbarhet. I kommunallagen anges att kommuner ska ha ”en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet”. Ändamålet med god ekonomisk hushållning förklaras med att offentliga medel ska användas på ett effektivt och säkert sätt samt att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som konsumeras. God ekonomisk hushållning omfattar både finansiella och verksamhetsmässiga mål. Som övergripande finansiellt mål i Simrishamns kommun gäller att:

”Ekonomin sätter gränsen för verksamhetens omfattning”

Exempel på olika sätt som Simrishamns kommun arbetar med ekonomisk hållbarhet

Simrishamns kommun ska ha en hållbar ekonomi i balans. Budgeten upprättas enligt kommunallagen, så att intäkterna överstiger kostnaderna. Arbetet inom kommunen bör baseras på en god ekonomi, en balanserad budget, ordning och reda, noggrann uppföljning och långsiktig förvaltning. En god ekonomi handlar också om vad som faktiskt åstadkoms

med de resurser som står till buds. Det är viktigt att ekonomin sköts noggrant för att säkerställa att kommunens kärnuppdrag inom exempelvis skola, vård och omsorg, samt kommunal teknisk verksamhet, som vatten och gator, kultur och fritid med mera, kan utföras.

Kommunfullmäktige fattade beslut om en ny finanspolicy år 2023. Syftet är att säkerställa kommunens betalningsförmåga, både på kort och lång sikt. Kommunens finansförvaltning har ansvar för att upprätthålla likviditeten för att täcka löpande verksamhetskostnader. Likviditeten säkras på lång sikt genom checkkredit samt finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar. Målet är att ha tillgängliga likvida medel som motsvarar minst 30 betalningsdagar. Överskott av likviditet ska primärt användas för att amortera kommunens låneskuld. Lånefinansiering å sin sida kan genomföras antingen för långsiktig finansiering eller kortfristig betalningsberedskap. Innan upplåning genomförs ska alltid finansiering med egna medel övervägas.

Simrishamns kommun gör inköp varje år för cirka 450 miljoner kronor. Upphandling är ett kraftfullt verktyg där vi kan ställa krav på leverantörer och produkter avseende ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, att både göra inköpen hållbara och kostnadseffektiva.

Livsmedel, som är något som köps in på många olika enheter i kommunverksamheten, är ett bra avtal att följa upp för att ta tempen på hur avtalstroheten ser ut i kommunen och i förlängningen hur väl vi når målsättningarna kring hållbarhet och effektivitet. År 2023 var beställningsvolymen av livsmedel via elektronisk handel cirka 15,1 miljoner kronor, totalt köpte kommunen livsmedel för cirka 17,1 miljoner kronor. Under året var avtalstroheten för livsmedel cirka 97,2 % sett över hela kommunens verksamheter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen (som innefattar kostenheten) hade en avtalstrohet på cirka 97,6 %, vilket var högst, men alla förvaltningar hade en avtalstrohet på över 95 %.

I den cirkulära ekonomin är produkter och material värdefulla, resurserna behålls i

samhället eller återförs till naturen på hållbart sätt, Kullagret är ett exempel, det är kommunens möbelförråd för ett cirkulärt möbelflöde, men med en målgrupp även utanför kommunverksamheten. Här kan både kommunen och privatpersoner lämna och köpa begagnade möbler, men också kläder, porslin med mera. Möblerna kan återanvändas inom kommunens verksamheter och allmänheten kan komma och fynda flera dagar i veckan. På Kullagret demonteras bland annat elektronik för att framför allt återvinna metall, men även för att källsortera så mycket som möjligt. Det som är trasigt och inte går att laga eller säljas lämnas sorterat till återvinning.

”År 2023 såldes 5 000 kilo metall från demonteringen.”

Vinsten har både en ekonomisk och en social dimension, där de anställda är personer med funktionsvariation och LSS-beslut (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade), vilket skapar sysselsättning, glädje och stolthet.

Casper Holm plockar isär en dator och källsorterar komponenterna. På denna platta är det många små batterier som sorteras. Med batteriåtervinning skyddar vi miljön.

Nytt för 2023 var att ”sponsorbidraget” har tagits bort och ett nytt bidrag, ”utvecklingsbidraget”, har införts. Med hjälp av ekonomiskt stöd från Simrishamns kommun kan föreningar söka bidrag för att genomföra åtgärder som är gynnsamma ur miljöhänsyn och/eller är energisparåtgärder. Bidraget bidrar till de tre dimensionerna i hållbar utveckling och fördelades år 2023 till nio föreningar. Investeringarna som finansieras av bidraget är

bland andra en solcellsinstallation, ett genomförande av isolering av tak, ett utbyte av belysning till mer effektivt och energisnålt alternativ.

”Föreningslivet tar initiativ som är gynnsamma ur miljöhänsyn och med detta bidrag ges föreningarna möjlighet att genomföra dessa”

Tillväxt Syd är ett nätverk för företagare i sydöstra Skåne som hjälper sina medlemmar med deras affärsutveckling och arbetar i enlighet med FN:s mål om ekonomisk hållbarhet i affärsutvecklingen. Som medlem har man också möjlighet att diskutera sitt företags utmaningar med erfarna företagsledare från olika branscher. Simrishamns kommun är en aktiv medlem och genom det bidrar vi till att skapa förutsättningar för företagens utveckling. Under 2023 fick Tillväxt Syd ny, extern finansiering via Region Skåne, vilket ger möjlighet att framöver satsa kraftfullt på erbjudandet ”Affärsplan för hållbar tillväxt” till mogna företag genom en utökad tjänst, finansiering av verksamhetsledare och möjlighet att anlita externa konsulter till företagens arbete affärsplanen.

Nyföretagarcentrum är en förening som hjälper den som funderar på att starta eget företag, eller redan har startat, med kostnadsfri rådgivning. Erfarna rådgivare hjälper till med affärsidé, frågor kring budget, marknadsföring eller annat som rör företagande. Simrishamns kommun är även här en aktiv medlem och genom det bidrar vi till att skapa förutsättningar för nya företag att starta och befintliga att växa.

Nyföretagarcentrum bidrar till en långsiktig och hållbar utveckling av samhället och fick under året ny, extern finansiering via Region Skåne, vilket ger möjlighet att framöver stödja ännu fler nya entreprenörer. Den extra finansieringen innebär att Nyföretagarcentrum kan fortsätta sin satsning på ”Företagarhjälpen” som riktar sig till alla mindre företag, oavsett om de är nya eller befintliga. Medlen används också för rådgivning till unga företagare och andra grupper, som till exempel nya svenskar.

Reportage från vår vardag

Kom, vi djupdyker i vattenfrågor!

Under sommaren 2023 lanserade samhällsbyggnadsförvaltningen en informationskampanj kring vatten- och ekosystemtjänster. Kampanjen, som är en del av kommunens hållbarhetspolicy (fokusområde 6 vattenkloka samhällen och 9 klimatanpassning), utvecklades i samarbete med bland andra Österlen VA AB, Marint centrum och Länsstyrelsen Naturum.

Rebecka Hagerfors, kommunikativören bakom kampanjen, delar med sig av utmaningarna och lösningarna:

-När ”Vattenkampanjen” landade på mitt bord, visste jag att vi behövde göra något större men med en begränsad budget. Valet föll på att använda lyktstolpar i centrala Simrishamn som informationspunkter. Jag tog fram runda, blå skyltar längs Storgatan och vid vattnet för att informera om vatten, och när lösningen tagits fram önskade förvaltningen komplettera med information om ekosystemtjänster, vilket resulterade i gröna skyltar, på motsvarande sida.

Lyktstolpe i centrala Simrishamn som informationspunkt.

Mycket tid lades på att samla in information, samt på att utveckla och förfina texterna för att de skulle vara både informativa och tillgängliga, ett arbete hon gjorde tillsammans med kommunekolog Jeanette Qamar.

- Målet var att informera om det goda arbete som redan pågår i Simrishamns kommun, men också att väcka nyfikenhet och engagemang. Det gäller att hitta en balans så att informationen inte blir för tung.

Och intresserade har Simrishamnarna och besökare varit. Redan vid uppsättningen av skyltarna började samtal om vatten och hållbarhet. Kampanjen omfattade information om allt från Östersjön och den enskildes vattenanvändning till kommunens våtmarksprojekt och uppmaningar till hur var och en kan bidra till en hållbar vattenkonsumtion. De fysiska informationspunkterna kompletterades också med fördjupande information på hemsidan, lyftes i kommunens sociala medier samt hade en tillhörande digital quiz för skolelever.

Kampanjen kom också att omfatta gatstenar med texten ”Här börjar Östersjön” vid utvalda dagvattenbrunnar i Simrishamn.

- För att nå en hållbar vattenkonsumtion måste vi involvera och engagera våra medborgare.

- Rebecka Hagerfors

Efter genomförd kampanj och det gehör som den väckt även i andra kommuner, blev det tydligt att Simrishamns kommun har en unik möjlighet att sticka ut som en föregångskommun gällande vattenfrågor. Vatten är en självklar del av vår kommuns identitet: geografiskt, historiskt och med de utmaningar som finns, samt pågående arbete med bland annat tekniskt vatten, Marint centrum och kommunens anläggning av våtmarker.

- Nu ser vi fram emot att fortsätta arbetet, då fokusområde 6, vattenkloka samhällen, är ett prioriterat område även under 2024, med fler aktiviteter på gång.

Biblioteket som hållbar arena

Under 2023 har biblioteket i Simrishamn genomfört flera aktiviteter kopplat till kommunfullmäktigemålen för året (fokusområdena: 3 Kunskap, livslångt lärande och utbildning, 6 Vattenkloka samhällen, 9 Klimatanpassning och 14 Minskad klimatpåverkan).

Biblioteket har under året fokuserat på kreativa evenemang med både barn och vuxna som målgrupp med social och ekologisk hållbarhet som paraply. Jakob Haväng, ansvarig för programverksamheten på Simrishamns bibliotek berättar mer:

- Biblioteket är en inkluderande och tillgänglig plats för våra besökare, alla är välkomna, både i programverksamheten och i vår dagliga service/verksamhet. Vi är glada över att också kunna fungera som arena för andra verksamheter i vår kommun, exempelvis har medarbetare på Marint centrum varit här och berättat om Östersjön och olika projekt som de arbetar med, det blir win-win på flera fronter. Marint centrum får möjlighet att sprida sitt arbete, vi som bibliotek får möjlighet att erbjuda en bredd för våra besökare och så klart är det även en möjlighet och vinst för våra besökare som får en kunskapshöjning om lokala projekt och arbeten. Att arbeta på detta sätt är självklart för oss och något som vi vill göra ännu mer.

Under 2023 har biblioteket även haft fokus på psykisk hälsa och detta kopplat till kreativitet, med kreativt skrivande, utställningar, föreläsningar och workshops. Delaktighet och gemenskap är viktiga pusselbitar inom social hållbarhet, både att som individ bli inkluderad i ett sammanhang men även att öka kunskapen om vårt samhälle och omvärld.

Affisch Skåneveckan 2023.

Centrumutveckling – tillsammans!

Under hela 2023 har vi kunnat beskåda flertalet vackra utsmyckningar i Simrishamns stadskärna, kanske har ni sett hjärtan i Bergengrenska trädgården, vikingar längs Storgatan eller julgranar på torget? Aktiviteten är en del i arbetet under fokusområde 3 Kunskap, livslångt lärande och utbildning.

Lotta Engvall, centrumutvecklare Simrishamns kommun, berättar om samarbetet med skaparna som kommer från förskolor och skolor i vår kommun:

- Förskolebarn och barn i lågstadiet är med i vårt centrumutvecklingsarbete genom att till exempel skapa dekorationer på Stortorget till högtider som midsommar och jul.

- Vi har även en fokusgrupp som arbetar med att skapa känslöstämning under årets olika högtider i Bergengrenska trädgården, där barnen bjuds in att göra kreativa dekorationer i form av hjärtan till Alla hjärtans dag och måla påskägg till påsk. Barnen blir så stolta!

Det bästa med att ha barn som kollegor inom centrumutvecklingen är enligt Lotta Engvall att se deras ögon gnistra när de får frågan om att hjälpa till att smycka stadskärnan och även under arbetets gång när de får vara kreativa och skapande.

- Det är också viktigt att barnen är med i tidig ålder i utvecklingen av vårt centrum och platsen som även är deras. Barnen är de som ska använda centrum på sikt, så deras delaktighet är jätteviktig. De blir nya, små ambassadörer för vår stad.

”Detta samarbete uppskattas mycket av barnen, som enligt lärarna får ett extra skyltfönster att visa sina alster i. Samtidigt känner de en stolthet att få vara med och bidra till utsmyckningen av vår stad.”

Men varför vikingar? Lotta Engvall berättar:

- Som en del av Simrishamn 900 år skapade vi under Österlen lyser 2023 vikingar med hjälp av vår befintliga julbelysning. Här fick både Solrosens förskola, Simrislundsskolan och vår LSS-verksamhet ”Hantverkstan” göra sina egna varianter.

Framåt då?

- Jodå, idéer och planering för 2024 är i full gång tillsammans med pedagoger i förskolor och skolor i kommunen, så samarbetet fördjupas ytterligare genom att de tidigt kan komma med egna inspel och koppla till sin egen planering för en inkluderande centrumutveckling.

Fint på Stortorget till midsommar. Fotograf: Lotta Engvall

Stora och små aktiviteter genomförda under året i kommunens verksamheter i de tre dimensionerna

Exempel ur vår vardag

Genom strategier för kompetensutveckling och rekrytering sörja för en långsiktig kompetensförsörjning.

Regelbundna möten skedde mellan skola, näringsliv och arbetsmarknad för att fokusera kring kompetensförsörjning. Insatser skedde genom rekryteringsmässor samt Framtidsdagen där utbildning, arbetsgivare, elever och arbetssökande mötes. Dessa mässor blev framgångsrika och kommer att fortsätta även under nästa år. Effekterna av insatserna var att ungdomar kan göra mer aktiva gymnasieval, arbetsgivare hittar arbetskraft och de som står utan arbete kommer in på arbetsmarknaden.

Det togs fram ett färdigt förslag på en kompetensförsörjningsstrategi. Strategin ska förankras i koncernledningsgruppen och därefter kan den omsättas i operativ verksamhet. Under hösten tillkom fler perspektiv och dessa implementerades i strategin, dessutom fördjupades ytterligare möjligheter till kompetensförsörjning genom digitalisering. Därför sköts förankringen i koncernledningsgruppen till januari 2024.

Säkra kompetens inom samhällsbyggnadsförvaltningen och byggnadsnämnden för att möta framtida utmaningar.

För att säkra kompetens bland medarbetarna har det genomförts lunchseminarier med syfte att sprida kunskap om exempelvis kurser, pågående projekt eller specifika arbetsområden. Under perioden har arbetet även fortsatt med att utbilda och höja kunskapen inom områden som är viktiga för hållbarhetsarbetet. Föredragning har hållits för allmänheten på biblioteket om Östersjöns miljöproblem och klimatförändring, föredragning om ekosystemtjänster för samhällsbyggnadsnämnden, återkommande halvdagsföredragningar om hållbarhetsfrågor för miljö- och hållbarhetsberedningen,

samarbete med Kulturskolan om hållbarhetsfrågor, samordning inför SMHI:s digital utbildning om klimatförändringar och -anpassningar där 17 Simrishamnspolitiker deltog och en informationskampanj om vattenfrågor vid gatubrunnar riktad mot allmänheten har blivit genomförd.

Simrishamns arkitekturdagar genomfördes den 11–12 maj med 120 deltagare och tolv föreläsare. Syftet med evenemanget är att sprida kunskap om hållbarhet, byggnadsvård, arkitektur och samhällsbyggnad. Deltagarna var branschkollegor från andra kommuner, men också tjänstepersoner, politiker och medborgare från Simrishamns kommun. Under dagarna delades kommunens byggnadsvårdspris, hållbarhetspris och arkitekturpris ut.

Bygga och förbättra lärandemiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsvariation, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

Bedriva verksamhet där inkluderande och inspirerande lärmiljöer möjliggör den enskilda individens personliga utveckling och lärande, främjar fysisk och psykisk hälsa och bidrar till samhällelig sammanhållning, tillit och ansvarstagande.

Utveckla kommunens naturpedagogik i syfte att öka kunskap och medvetenhet om hållbar utveckling och skapa välinformerade medborgare.

Naturpedagogiken/utomhuspedagogiken utvecklas genom ett erbjudande av kompetensutbildning av skolpersonal. Naturskolan och utomhuspedagogen är en mycket viktig resurs för att öka kunskap och medvetenhet om hållbarhet i grundskolan. För fördjupad kunskap och ökad resursanvändning (skoltid, transportkostnader, lärartäthet samt kvalitetshöjning) sker det ofta kombinerat med aktiviteter i Kulturgarantin.

I de olika årskurserna arbetas det med:

Åk 1: Havet

Åk 2: Fåglar (samarbete med sång i Kulturgarantin)

Åk 3: Naturupplevelse vintertid i Ronjavandring (samarbete med drama och litteratur i Kulturgarantin samt Naturum, Stenshuvud)

Åk 4: Naturfilm (samarbete med filmpedagog i Kulturgarantin)

Åk 5: Utvecklingsarbete kring naturvandring

Åk 6: Havet

Åk 7: Kick-off (samarbete med dramapedagog i Kulturgarantin samt Ungdomens Hus)

Åk 8: Klimatvandring (samarbete med museipedagog från Österlens museum inom Kulturgarantin)

Åk 9: Öppet för initiativ från skolan

Utöver dessa insatser tar Hamnabros elever regelbundet del av Naturskolan och utomhuspedagog samt vissa riktade insatser till specialgrupper på skolorna (framför allt "Tryggheten") samt finns en öppning för att framöver vara en resurs för att nå hemmasittare.

Tillförsäkra, upprätthålla, samt återskapa de förlorade, ekosystemtjänster som vattenförekomster och hav tillhandahåller.

Marint centrum drev projekt för skydd av torsk, förlorade fiskeredskap, utveckling av havsbaserad algodling, utveckling av fiske efter invasiv art och ökad nyttjandegrad av fiskets fångster pågick under året. Dialog med EU samt nationella myndigheter kring fördelning och nyttjande av fiskemöjligheter skedde. Genom dessa insatser stärks bevarandet av havets ekosystemtjänster, främjandet av hållbar, regionaliserad förvaltning och utvecklandet av marina näringar.

Skydda vattenresurserna.

För att uppfylla målet har bygglovsverksamheten arbetat med att inom vattenskyddsområden begära tydligare redovisning av vatten- och avlopp samt dagvatten innan lov eller förhandsbesked ges. Detta arbetssätt innebär att utredningar alltid krävs in när behovet finns. Vid nybyggnation utanför detaljplanlagda områden generellt och utanför verksamhetsområde för vatten i synnerhet, krävs utredningar av dag- och/eller grundvattenutredningar när behovet finns.

För att skydda vattenresurserna har samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans

med Österlen VA och Marint center genomfört en informationskampanj om vattenförbrukning i kommunen samt miljöaspekter kopplat till detta. Gröna och blå informationstavlor har satts upp i centrala Simrishamn. Större gatstenar vid brunnar har upplyst medborgarna och besökare om var Östersjön börjar.

För att rena vatten och bibehålla fukt i marken, har det applicerats sand och grus på planteringsgropar när nya träd planteras. Det har utförts på Korsavad och Åbackarna/iskällarbacken. Det har även blandats biokol i planteringsjorden för att binda vatten och kol, vilket har utförts på Korsavad. Det föreslås att båda dessa aktiviteter blir standard i framtida projekt.

Finna ändamålsenliga samverkansformer med andra berörda nämnder och myndigheter för att tillhandahålla tidiga och förebyggande insatser för barn och unga samt främja psykisk hälsa.

Ett samarbete har initierats mellan skola, polis och socialtjänst samt region Skåne. Enheten för barn och unga har tagit initiativ till ett mer omfattande samarbete med skolan. Familjeteamet satsar på förebyggande arbete genom föräldrautbildning i samverkan med skolan. Dessutom har socialsekreterare och familjebehandlare träffat förskolor och skolorna under hösten för att diskutera det gemensamma uppdraget om tidiga insatser och tidig upptäckt. Personal från Familjeteamet närvarar på elevhälsoteamet på Korsavad främst utifrån hög skolfrånvaro. Ett samarbete med Bénka-dí har startat genom att en medarbetare är i deras verksamhet en gång i veckan.

Återanvända vatten och använda olika vattenkällor, så kallat ändamålsenligt vatten, utifrån användningens kvalitetsbehov.

Biblioteket och museet har tillsammans anordnat en föreläsningsserie om hav och miljö. I samband med programverksamheten har museets system för att tillvarata regnvatten, från ett stuprör till en vattentunna, även presenterats.

Tillse att all kommunal verksamhet tar nödvändig hänsyn till klimatförändringarna.

Att välja digitalt deltagande i utbildningar är idag ett etablerat arbetssätt. Genom att prioritera digitala möten/utbildningar bidrar vi till bättre hållbarhet för miljön, det tenderar också till att vara mer ekonomiskt försvarbart då det är ett lägre pris att närvara digitalt men till lika hög kvalitet.

Utbilda och informera om klimatförändringarna, dess orsaker och följder, samt nödvändiga samhällsanpassningar till ett förändrat klimat.

Vid två olika tillfällen under året gavs möjlighet att beställa cyklar och i dagsläget så hyrs nästan 200 cyklar ut. Höstens beställningar var färre än innan vilket är naturligt då det är färre som hyr cyklar inför vintern. Förmånen är populär och nu när upphandlingsperioden på tre år är halvvägs så kan man konstatera att det är en lyckosam satsning.

Ligga i framkant i fråga om ekosystemtjänster i fysisk planering.

Ett sätt att uppfylla målet har varit att ta fram en checklista för ekosystemtjänster som kommer att användas för mindre projekt. Seminarium för anställda om ekosystemtjänster har genomförts och mallen för projektplaner har anpassats till krav på utredning av ekosystemtjänster.

Under året har det planterats nya växter i etablerade ängsytor. För att möjliggöra en effektivare ängsskötsel har en ny parkstädare med 3kbm kapacitet köpts in och tagits i bruk. Ytterligare en aktivitet har varit att prioritera vinterarbete i naturområden med antagna skötselplaner för att uppnå skötselmålen gällande områdena Åbackarna, Agdelund, Borrby backar och Kråsebo. Av resursskäl har arbetet inte kunnat slutföras och kommer behöva fortsätta även under 2024 för att områdena inte ska ta skada och den biologiska mångfalden drabbas.

Beredskap för att skydda kommunen mot extrema händelser till följd av klimatförändring.

En parkväxtplan håller på att tas fram med syfte att öka antalet träd som planteras i orterna, för att jämna ut temperaturen under året. En inventering av vedartade växter i de större

orterna har slutförts under augusti månad. Under hösten påbörjades en plan för hur Simrishamns kommun ska arbeta framåt. Arbetet beräknas slutföras under första kvartalet 2024.

För att genomföra GIS-analyser inför händelse av skyfall och värmeböljor, införskaffades ett GIS-program för skyfallskartering och ett GIS-lager med värmekartering är inlagt i GIS. GIS-programmet kommer användas för visualisering och analys av översvämningssrisker, erosionsrisker och risker för värmeböljor samt hur insatser i den fysiska miljön kan skapa olika scenarier.

Under året påbörjades en strategi för skydd gällande översvämningar av havsnära bebyggelse. En genomgång av tidigare framtagna fakta är gjord. En checklista/arbetsmetod att använda i alla projekt är framtagen för att se om specifika åtgärder behöver vidtas för skydd. Utmaningen framöver är hur detta ska implementeras och drivas inom hela kommunen samt hur man ska gå vidare med arbetet både organisatoriskt och praktiskt. Ytterligare en aktivitet har varit att kartlägga byggnader i riskzonen och säkra dem från översvämningsskador. Fastigheter är kartlagda men inte säkrade, då budget saknas.

Hänsyn tas till rådande klimatförändringar i byggnadsnämndens beslut.

För att uppfylla målet har bygglovsverksamheten arbetat med att utarbeta och testa en Grönstrategi vid bygglov.

Fler energieffektiva hus och byggnader i Simrishamns kommuns ansvarsområden.

För att arbeta med målet har en informationsbroschyr med riktlinjer om solceller för byggnader och solcellsanläggningar på mark tagits fram.

Minska klimatpåverkan inom samhällsplaneringsnämndens ansvarsområden.

Under året påbörjades ett arbete för att definiera förbättringsåtgärder utifrån medlemskapet i Klimatkommunerna och Sveriges miljökommuners ranking.

Det har inletts ett samarbete med Österlenkraft kring utbyggnad av fjärrvärmenätet och övrig elförsörjning ur ett strategiskt perspektiv. Ett första utkast på lämplig placering av solceller och laddstationer ur kommunens perspektiv finns framme och diskuteras med Österlenkraft.

För att minska matsvinnet utförs mätningar varje vecka vad gäller tallriksvinn, serveringssvinn och kökssvinn. Detta för att synliggöra och minska matsvinnet. Kostverksamheten jobbar även med att återanvända mat från föregående dag.

Öka andelen klimatvänlig och närproducerad mat och minska matsvinn inom kommunala verksamheter.

Arbetet med inom- och utomhusmiljöerna på särskilt boende betyder att det kan anläggas enklare köksträdgårdar för närodlade grönsaker och frukt.

Bilaga: AGENDA 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

AGENDA 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 som inrymmer de 17 Globala målen för hållbar utveckling. RKA visar här ett urval av nyckeltal som stöd för kommuners och regioners genomförande av Agenda 2030. Visningen har uppdaterats i oktober 2023.

Mål 1 Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	24	24	23	22	22	
Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	15	15	15	15	14	
Invånare, 65+ år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	14	15	13	15	13	
✓ Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	10.4	5.2	0.0	0.0	10.5	0.0
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0.66	0.61	0.70	0.59	0.56	

Mål 2 Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
✓ Invånare med övervikt eller fetma, andel (%)	-	-	-	-	52.1	
BMI lägre än 22 i särskilt boende, andel (%)	34.6	35.7	38.2	35.9	30.7	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
✓ Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	70.1	
✓ Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)			89.0	
Medellivslängd kvinnor, år	84.1	84.4	84.3	84.4	84.8	84.8
Medellivslängd män, år	80.6	80.8	80.6	80.9	81.5	81.0
✓ Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)			65.2	
✓ Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)			40.3	
Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolskötterskan? Andel som svarat "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%)					61.0	61.0
✓ Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	22.8	22.2	20.8	21.6	22.1	
Sjukpenningtalet, dagar/registrerad försäkrad	8.6	8.4	9.1	10.1	10.9	11.5
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	318.7	313.7	278.3	273.1	305.3	330.5
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv	3 033	2 990	3 190	3 373	3 390	

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
✓ Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%) 	81.9	84.3	88.0	88.8	92.5	90.1
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%) 	63	71	-	-	67	70
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%) 					83.2	83.2
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) 	79.2	77.8	84.7	82.1	86.4	71.2
✓ Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%) 	73.3	67.2	68.1	72.8	72.6	67.7
✓ Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år 		15.7	14.5	13.5	14.7	9.8
✓ Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%) (-2021) 	74.2	77.7	79.1	75.2		
✓ Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%) 	34.3	34.7	35.4	35.9	36.6	
✓ Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%) 			74.7	76.4	63.4	

Mål 5 Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
✓ Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%) 	51	49	51	52	54	56
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%) 	27.8	27.1	28.5	28.4	27.8	28.7
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%) 	35.5	34.7	36.1	37.3	38.5	39.5
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%) 	78.4	79.3	79.4	79.6	80.4	
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, 65+ år, andel (%) 	81.6	81.1	81.4	80.6	76.8	
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus, närstående genom parrelation med offret i kommunen (treårsmedelvärde), antal/100 000 inv (-2018) 	65	-	-	-	-	-
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus, bekant med offret (treårsmedelvärde), antal/ 100 000 inv 	103.2	155.6	150.8	170.0	168.5	181.5
Kvinnor på ordförandeposter i kommunen, andel (%) 	33.3	33.3	33.3	33.3		

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%) 	-	-	70.0	70.0	-	
Sjöar med god ekologisk status, andel (%) 	-	-	-	-	-	
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%) 	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7	
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%) 	86.7	86.7	86.7	86.7	86.7	

Mål 7 Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettoproduktion av el inom det geografiska området, MWh/inv Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	42	26	24	26	23	
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh	813 840	496 574	467 942	504 906	447 972	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	95.3	98.8	99.2	97.7	99.5	
Elavbrott, genomsnittlig avbrottsid per kund (SAIDI), minuter/kund	110	89	90	86	65	

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	304.9	325.8	315.5	338.5		
Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)			77.6	78.8	79.2	
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (-2021)	77.7	77.5	78.1	78.8		
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	8.6	6.8	6.7	7.5		
Långtidsarbetslöshet 25-65 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	4.0	4.0	4.4	3.8	3.0	3.1
Arbetsolyckor, antal/1000 sysselsatta	5	5	5	13		

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	68.4	72.5	75.4	80.0	83.1	87.1
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index				61	67	66
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	71.6	71.9	71.0	71.2		
Elbilsaddpunkter, totalt antal						41

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	67.3	69.2	61.0	75.6	76.8	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	-	-	-	81	82	77
Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	74.2	74.2	74.2	74.2	73.7	73.7
Utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker, andel (%)	3.6	3.6	3.6	3.6		

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Befolkningsförändring i antal invånare under senaste femårsperioden, andel (%)	1.7	1.4	0.8	-1.1	-1.6	-1.6

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Demografisk försörjningskvot Nyttillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)		87.5	73.0	84.8	80.6	1.12	1.15
✓ Cykelväg i kommunen, total, meter/inv		3.1	3.4	3.4	3.5	3.8	3.8
✓ Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg		340 851	418 101	387 986	376 585		
✓ Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg		24 252	26 971	25 200	25 539		
✓ Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)		-		-	..	19	
✓ Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)		16.7	17.0	16.0	13.5	12.3	11.6

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
✓ Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)		737	746	753	747	662	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)		50	50	52	49	48	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)		-	-	11	10	-	
✓ Måltidssvinn, grundskola, gram/ätande					29		

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
✓ Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv		5.37	5.69	5.49	5.39		
✓ Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv		103 478	109 033	105 561	103 828		
✓ Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)				10.9	14.6	16.3	18.0
✓ Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)				35.4	33.8	36.4	39.9
✓ Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv		758.1	741.2	707.0	707.0	717.7	

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skyddad natur hav, andel (%)		0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	
✓ Havsstrandlinje påverkad av bebyggelse, andel (%)		50.0	51.5	51.5	51.5		

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skyddad natur land, andel (%)		3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)		42.5	41.7	41.7	41.8	41.8	

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	 	2.7	2.6	2.5	2.5	2.9	
Betesmark, andel (%)	 	8.02	8.16	8.07	7.98	7.90	
Slätteräng, andel (%)	 	0.07	0.07	0.06	0.07	0.06	

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	 	85.0	85.0	85.0	85.0	84.0	84.0
Anmälda våldsbrott (treårsmedelvärde), antal/100 000 inv	 	-	808	791	836	761	749
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	 	25.6	

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Nyckeltal	2023
Nyckeltal för Mål 17 saknas i urvalet	

Guide till tabeller och diagram

Färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra.

 Trend

 Jämförelse

 Enhetsjämförelse

 Komponentdata

- Bortfall

. Ej tillämplig

.. Sekretess

 25%

 50%

 25%

 Ingen data